

ชุดคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

โดย

นายมาวิน โทแก้ว

พระวิระพันธ์ เสียงเย็น

ผู้พัฒนาชุดคู่มือการจัดการเรียนรู้

หัวหน้าโครงการวิจัย

วิทยาลัยสงฆ์นครพนม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๘

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCURS ๘๐๐๗๖๘๑๐๐

บทนำ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ยั่งยืน ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกฝน ประสบการณ์ และการศึกษาจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตำรา สื่อ หรือสังคมออนไลน์ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังที่ปรากฏในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรมและค่านิยมที่พึงามจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมไทยที่พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน พระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาอาทวนิยม เน้นย้ำถึงศักยภาพของมนุษย์ในการพัฒนาตนเองด้วยความเพียรพยายาม เพื่อก้าวข้ามความทุกข์และบรรลุถึงความสุขที่แท้จริง หลักคำสอนอันลึกซึ้งของพระพุทธเจ้ามิได้เพียงแต่เป็นแนวทางปฏิบัติทางจิตวิญญาณเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจโลกและสังคมได้อย่างรอบด้าน ดังปรากฏในหลักกาลามสูตรที่ทรงเน้นย้ำการใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนเชื่อ และหลักธรรมต่างๆ ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อการค้นพบความจริงด้วยตนเอง เช่น อิทธิบาท ๔ เพื่อความสำเร็จ และศีล ๕ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ผู้จัดทำจึงได้พัฒนา **"ชุดคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒"** ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้ครูสังคมศึกษาสามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ คู่มือนี้เน้นการนำหลักธรรมสำคัญ ได้แก่ หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา), สัปปริสธรรม ๗ (ธรรมของคนดี), อริยสัจ ๔ (ความจริงอันประเสริฐสี่ประการ), และอิทธิบาท ๔ (คุณธรรมแห่งความสำเร็จ) มาเป็นกรอบแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยนี้มุ่งหวังที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กับเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยใช้หลักธรรมเป็นฐาน ตลอดจนปลูกฝังความตระหนักในความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการจัดการเรียนรู้นี้จะเป็ประโยชน์แก่ครูสังคมศึกษาทุกท่าน ในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์หลักของคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นฐาน

๑. เพื่อส่งเสริมให้ครูสังคัมศึกษาสามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการนำหลักธรรมมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา, สปัจริยธรรม ๗, อริยสัจ ๔ และอิทธิบาท ๔

๒. เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม และตนเอง

๓. เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพิจารณาและตัดสินใจ ทำให้พวกเขาสามารถเผชิญกับความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อปลูกฝังความตระหนักในความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม และส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๕. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการค้นพบด้วยตนเองตามหลักการของพระพุทธศาสนา

สารบัญ

บทนำ.....	ก
สารบัญ	ค
คำอธิบายชุดคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นฐาน.....	๑
แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔.....	๗
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	๑๐
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การศึกษาลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป/แอฟริกา.....	๑๕
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	๑๖
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	๑๘
แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๒๒
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	๒๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	๒๕
ใบงานที่ ๑ สสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	๒๙
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	๓๑
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	๓๓
แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา	๓๗
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	๓๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	๔๑
ใบงานที่ ๑ เรื่อง สืบเสาะศาสนา สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน	๔๕
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	๔๗
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๔๙
แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗.....	๕๓
โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	๕๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	๕๖
ใบงานที่ ๑ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ.....	๖๐
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม.....	๖๔
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	๖๖

คำอธิบายชุดคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นฐาน

๑. การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔

๑.๑ แนวคิดหลัก/หลักการสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีแนวคิดหลักจากการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนอย่างมีเหตุมีผล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา หาเหตุแห่งปัญหา ทดลองหาทางแก้ไข และสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

๑.๒ ขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔ ดังนี้

๑. **ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (ทุกข์)** ครูผู้สอนสร้างสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหาที่สนใจได้ด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถระบุและแยกแยะประเด็นปัญหาได้อย่างชัดเจน

๒. **ขั้นหาสาเหตุ (สมุทัย)** ผู้เรียนร่วมกันสืบค้นและวิเคราะห์ถึงสาเหตุหรือที่มาของปัญหาที่ได้รับรู้ โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

๓. **ขั้นทดลองเก็บข้อมูล (นิโรธ)** เมื่อผู้เรียนทราบถึงสาเหตุของปัญหาแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนของการทดลองและเก็บข้อมูลเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย ผู้เรียนอาจใช้วิธีการต่างๆ เช่น การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การสัมภาษณ์ผู้รู้ การทดลองปฏิบัติ หรือการจำลองสถานการณ์ เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและได้ผลดีที่สุด

๔. **ขั้นวิเคราะห์และสรุปผล (มรรค)** หลังจากที่ผู้เรียนได้ทดลองและเก็บข้อมูลจนได้แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนแล้ว จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังจริง

๑.๓ บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทหลักเป็น ผู้ให้คำปรึกษา (Advisor) คอยอำนวยความสะดวก กระตุ้นความคิด ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกขั้นตอน โดยเน้นการตั้งคำถามเพื่อนำทางให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

๑.๔ บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาทเป็น ผู้ร่วมมือ (Collaborator) ในการทำงานกลุ่มและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็น ผู้สร้างสรรค์ (Creator) ในการแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและนำเสนอผลงาน

๑.๕ วิธีการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จะเน้นทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

- การทำชิ้นงาน ประเมินจากผลงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา
- การสอบ ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและกระบวนการแก้ปัญหา

- **สังเกตพฤติกรรม** ประเมินการทำงานกลุ่มที่มีการมอบหมายงาน และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๖ ลักษณะเฉพาะของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นคือ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ ๔ มาเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้

๒. การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔

๒.๑ แนวคิดหลัก/หลักการสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีแนวคิดหลักจากการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ **อิทธิบาท ๔** มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างสภาพที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มีความเพียรพยายาม เอาใจใส่ และใช้ปัญญาในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

๒.๒ ขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ มี ๔ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ฉันทะ ครูผู้สอนเริ่มต้นด้วยการสร้างความสนใจและแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและความน่าสนใจของเนื้อหาที่จะเรียน โดยอาจยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สถานการณ์ปัจจุบัน หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้

๒. ขั้นตอนที่ ๒ วิริยะ ครูผู้สอนส่งเสริมความเพียรพยายามและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นภาพความสำเร็จที่เป็นไปได้ และสร้างแรงผลักดันให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓. ขั้นตอนที่ ๓ จิตตะ ครูผู้สอนส่งเสริมความตั้งใจและความจดจ่อในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ หลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ครูผู้สอนแสดงความใส่ใจและห่วงใยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียนรู้

๔. ขั้นตอนที่ ๔ วิมังสา ครูผู้สอนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการใช้ปัญญาของผู้เรียน โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ตั้งคำถาม แสวงหาคำตอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและจากเพื่อนร่วมชั้น

๒.๓ บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทหลักเป็น **ผู้ดำเนินกิจกรรม (Activity facilitator)** โดยมีหน้าที่ในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับขั้นตอนของอิทธิบาท ๔ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

๒.๔ บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาทเป็น **ผู้ร่วมมือ (Collaborator)** ในการทำกิจกรรมกลุ่มและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็น **ผู้สร้างสรรค์ (Creator)** ในการคิดหาแนวทางและแสดงออกถึงความเข้าใจในเนื้อหา

๒.๕ วิธีการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จะใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ได้แก่

- การทำชิ้นงาน: ประเมินผลจากการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหา
- การสอบ: ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ
- การสังเกตการทำงานกลุ่ม: ประเมินทักษะการทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบของผู้เรียน

๒.๖ ลักษณะเฉพาะของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นคือ **การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อิทธิบาท ๔ มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างสภาวะที่เอื้อต่อการเรียนรู้** ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักในสิ่งที่เรียน มีความเพียรพยายาม ตั้งใจ และใช้ปัญญาในการแสวงหาความรู้

๓. การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

๓.๑ แนวคิดหลัก/หลักการสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีแนวคิดหลักจากการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ **ไตรสิกขา** มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนอย่างองค์รวม ทั้งในด้านระเบียบวินัย สมาธิ และปัญญา

๓.๒ ขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน (ศีล) ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งในด้านสถานที่เรียน สื่ออุปกรณ์ และการจัดระเบียบผู้เรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม

๒. ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นของการสอน (สมาธิ) ครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยเน้นการสร้างสมาธิและความตั้งใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด ลงมือค้นคว้า ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันทำกิจกรรม และฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาสาระอย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ

๓. ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นสรุป ทบทวน ใช้ปัญญาและเหตุผล (ปัญญา) ครูผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่ขั้นตอนของการสรุปและทบทวนความรู้ที่ได้รับ โดยอาจใช้กิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการเรียนรู้ และนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ปัญญาและเหตุผลในการประมวลความรู้

๓.๓ บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทหลักเป็น **ผู้ดำเนินกิจกรรม (Activity facilitator)** โดยมีหน้าที่ในการวางแผน จัดเตรียม และดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของไตรสิกขา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่

๓.๔ บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาทเป็น **ผู้ร่วมมือ (Collaborator)** ในการทำกิจกรรมกลุ่มและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็น **ผู้สร้างสรรค์ (Creator)** ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลงานที่แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหา

๓.๕ วิธีการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จะใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ได้แก่

- **การทำชิ้นงาน:** ประเมินผลจากการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงความเข้าใจในเนื้อหา และการนำไปประยุกต์ใช้
- **การสอบ:** ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ
- **การสังเกตการทำงานกลุ่ม:** ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบของผู้เรียน

๓.๖ ลักษณะเฉพาะของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นคือ **การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน** โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งด้านพฤติกรรม สมาธิ และปัญญา

๔. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปริสธรรม ๗

๔.๑ แนวคิดหลัก/หลักการสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีแนวคิดหลักจากการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ **สัปปริสธรรม ๗** มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔.๒ ขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ มี ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ธัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ รู้จักผล) ครูผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้เข้ากับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของสิ่งที่เรียนรู้ โดยฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูล ตั้งสมมติฐาน และสรุปผลได้อย่างมีเหตุผล

๒. ขั้นตอนที่ ๒ อัตถัญญาตา (รู้จักประโยชน์ รู้จักโทษ) ครูผู้สอนชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของความรู้ที่ได้รับ รวมถึงโทษหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม โดยฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาข้อดีข้อเสียของทางเลือกต่างๆ ก่อนตัดสินใจ

๓. ขั้นตอนที่ ๓ อัตตัญญาตา (รู้จักตนเอง) ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความชอบ ความถนัด จุดแข็ง และจุดอ่อนของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

๔. ขั้นตอนที่ ๔ มัตถัญญาตา (รู้จักประมาณ) ครูผู้สอนสอนให้ผู้เรียนรู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิต ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแบ่งปันความรับผิดชอบ การร่วมมือกันทำงาน และการประนีประนอม

๕. ขั้นตอนที่ ๕ กาลัญญาตา (รู้จักกาล) ครูผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการบริหารจัดการเวลาในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

๖. ขั้นตอนที่ ๖ ปริสัณญตา (รู้จักสังคม) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

๗. ขั้นตอนที่ ๗ ปุคคลัญญาตา (รู้จักบุคคล) ครูผู้สอนสอนให้ผู้เรียนเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยฝึกให้ผู้เรียนมองโลกและเข้าใจผู้อื่นจากมุมมองที่หลากหลาย

๔.๒ บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทหลักเป็น **ผู้ดำเนินกิจกรรม (Activity facilitator)** โดยมีหน้าที่ในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสัปปุริสธรรม ๗ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุกด้าน

๔.๓ บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนมีบทบาทเป็น **ผู้ร่วมมือ (Collaborator)** ในการทำกิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน และเป็น **ผู้สร้างสรรค์ (Creator)** ในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำเสนอผลงาน

๔.๔ วิธีการวัดและประเมินผล: การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้จะใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ได้แก่

- **การดำเนินงาน:** ประเมินผลจากการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงความเข้าใจในเนื้อหา และการนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ ไปประยุกต์ใช้
- **การสอบ:** ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ
- **การสังเกตการทำงานกลุ่ม:** ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ และ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน

๔.๕ ลักษณะเฉพาะของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นคือ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สัปปุริสธรรม ๗ มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

ที่นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา	สำรวจยุโรปและแอฟริกาผ่านมุมมองทางภูมิศาสตร์	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด	๒
ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	๑. วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุโรปและแอฟริกา	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๑. ความสามารถในการกาคิด ๒. ทักษะการใช้ชีวิต	๒

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
	๒. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกา	แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในยุโรปและแอฟริกา	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๑. ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ๓. ความสามารถในการอยู่ร่วมกัน	๒
	๓. สำรวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป และแอฟริกา	วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในยุโรปและแอฟริกา	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๑. ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการสื่อสาร	๒
	๔. วิเคราะห์เหตุและผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมยุโรปและแอฟริกา สู่ประเทศไทย	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔	๑. ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา	๒
	รวม				๑๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ (ตัวอย่างกิจกรรม)

ชื่อรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง สำนวนยุโรปและแอฟริกาผ่านมุมมองทางภูมิศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๒ เวลา ๒ คาบ

๑. สาระสำคัญ

การศึกษาลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ นำเสนอข้อมูล และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทั้งสองทวีป เพื่อให้เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งในระบบธรรมชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ม.๒/๑ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา

ม.๒/๒ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกาได้

๓. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาลักษณะทางกายภาพและสังคม รวมถึงความสัมพันธ์ของลักษณะดังกล่าวในทวีปยุโรปและแอฟริกา

๓. สารการเรียนรู้

การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริการวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร นำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องและชัดเจน
๒. ความสามารถในการคิด : ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การคิดเชิงสัมพันธ์

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย

๖. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ ๔

คาบเรียนที่ ๑

๑. ชั้นวิเคราะห์ปัญหา (ทุกข) (๑๕ นาที)

***ครูสร้างสถานการณ์ปัญหา** ครูอาจเริ่มต้นด้วยการนำเสนอภาพถ่าย วิดีโอ หรือข่าวสาร ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างหรือความคล้ายคลึงที่น่าสนใจระหว่างทวีปยุโรปและแอฟริกาในด้านต่างๆ เช่น ภูมิประเทศ การใช้ชีวิตของผู้คน การพัฒนาเมือง หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม

***คำถามกระตุ้นคิด** ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนสงสัยและเกิดประเด็นปัญหา เช่น

- "จากภาพ/วิดีโอที่เห็น นักเรียนสังเกตเห็นอะไรที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันระหว่างทวีปยุโรปและแอฟริกาบ้าง"

- "ทำไมลักษณะทางกายภาพของทวีปทั้งสองจึงแตกต่างกัน"
- "ลักษณะทางกายภาพที่ต่างกันนี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละทวีปอย่างไร"
- "มีความเข้าใจผิดหรือข้อสงสัยใดบ้างเกี่ยวกับทวีปยุโรปและแอฟริกาที่นักเรียนอยากรู้"

***ระบุประเด็นปัญหา** ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันระบุและแยกแยะประเด็นปัญหาที่สนใจเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยครูอาจจัดบันทึกประเด็นปัญหาที่นักเรียนเสนอแนะบนกระดาน

๒. ชั้นหาสาเหตุ (สมุทัย) (๔๕ นาที)

***กิจกรรมกลุ่มสืบค้น** ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ (ประมาณ ๔-๕ คน) แต่ละกลุ่มเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจจากที่ได้ระบุไว้ หรือครูอาจกำหนดประเด็นปัญหาให้แต่ละกลุ่มศึกษา

*** การสืบค้นข้อมูล** ครูแนะนำแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนสามารถใช้ในการสืบค้นหาสาเหตุของปัญหา เช่น

- หนังสือเรียนและหนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์
- แผนที่และลูกโลก
- เว็บไซต์และแอปพลิเคชันทางภูมิศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ
- บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

***การวิเคราะห์สาเหตุ** ครูกระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่มาของปัญหา โดยใช้ข้อมูลที่สืบค้นได้ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการคิด และตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น

- "จากข้อมูลที่ค้นคว้ามา ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อลักษณะทางกายภาพของทวีปยุโรปและแอฟริกา"

- "ลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันนี้ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพ หรือวัฒนธรรมของผู้คนอย่างไร"

- "มีปัจจัยทางสังคมอื่นๆ อีกหรือไม่ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของทวีป"

คาบเรียนที่ ๒

๓. ขั้นทดลองเก็บข้อมูล (นิโรธ) (๔๐ นาที)

***การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์** ครูนำเสนอหรือทบทวนความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่แต่ละกลุ่มกำลังศึกษา เช่น

- แผนที่: การอ่านและตีความแผนที่ประเภทต่างๆ (เช่น แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่รัฐกิจ แผนที่แสดงประชากร)

- ลูกโลก: การทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่ตั้ง ขนาด และรูปร่างของทวีป

- รูปถ่ายทางอากาศและข้อมูลจากดาวเทียม: การสังเกตลักษณะทางกายภาพและสังคมจากมุมมองทางอากาศ

***สถิติข้อมูลทางภูมิศาสตร์** การนำข้อมูลสถิติมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ (เช่น ข้อมูลประชากร ข้อมูลพื้นที่ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ)

***กิจกรรมปฏิบัติ** ครูมอบหมายภารกิจให้แต่ละกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาที่กลุ่มตนเองศึกษา เช่น

- การเปรียบเทียบแผนที่ภูมิประเทศของยุโรปและแอฟริกาเพื่อหาความแตกต่างของลักษณะภูมิประเทศ

- การสืบค้นข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากรในเมืองสำคัญของแต่ละทวีป

- การวิเคราะห์รูปถ่ายทางอากาศเพื่อสังเกตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ต่างๆ

***การบันทึกข้อมูล** ครูแนะนำให้นักเรียนบันทึกข้อมูลที่ได้จากการทดลองและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

๔. ขั้นวิเคราะห์และสรุปผล (มรรค) (๒๐ นาที)

***การวิเคราะห์ข้อมูล** ครูนำนักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการอธิบายหรือแก้ไขปัญหาที่ได้ตั้งไว้

***การสรุปผล** ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา (ถ้ามี) ในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การนำเสนอด้วยวาจา การสร้างแผนผังความคิด หรือการจัดทำโปสเตอร์

***การอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้** ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้จากผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ครูทำหน้าที่เป็นผู้สรุปและเชื่อมโยงความรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

- ๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.๒ สำนักพิมพ์ บริษัท อักษร เอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๖๘.
- ๒) ใบงานที่ ๑ เรื่อง สืบเสาะศาสนา สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน
- ๓) แผนที่ทวีปยุโรปและแอฟริกา (กายภาพ, การเมือง, ประชากร, ภูมิอากาศ, ทรัพยากร)

(จาก หนังสือเรียน)

- ๔) กราฟและแผนภูมิแสดงข้อมูล เกี่ยวกับทวีปยุโรปและแอฟริกา (จากหนังสือเรียน)

แหล่งเรียนรู้

๑. ห้องสมุด
๒. <https://viratt.wordpress.com/wp-content/uploads/๒๐๑๑/๐๕/๑.pdf>

๗. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑	ใบงานที่ ๑	ร้อยละ ๗๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ ๓๐ ผ่านเกณฑ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การศึกษาลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป/ แอฟริกา

กลุ่มที่: _____

สมาชิกในกลุ่ม:

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

ทวีปที่ได้รับมอบหมาย: (โปรดวงกลม)

- ยุโรป
- แอฟริกา

ลักษณะที่ศึกษา: (โปรดวงกลม)

- ลักษณะทางกายภาพ (เช่น ภูมิประเทศ, ภูมิอากาศ, ทรัพยากรธรรมชาติ)
- ลักษณะทางสังคม (เช่น ประชากร, วัฒนธรรม, เศรษฐกิจ)

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ใช้: (ระบุเครื่องมือที่กลุ่มของท่านใช้ในการศึกษา)

-
-
-

ข้อมูลที่รวบรวมได้: (บันทึกข้อมูลสำคัญที่กลุ่มของท่านรวบรวมได้จากเครื่องมือต่างๆ)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม:

- ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างเต็มที่
- แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างเหมาะสม
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม
- นำเสนอข้อมูลด้วยความมั่นใจและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

ขอให้ทุกกลุ่มสนุกกับการเรียนรู้

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ :

ผู้สังเกต : (ครูผู้สอน).....

วันที่สังเกต :

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักเรียนในกลุ่ม

ลำดับที่	พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับคะแนน		
		ดีมาก (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง(๑)
๑	การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ			
๒	การสื่อสาร			
๓	การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา			
๔	กระบวนการทำงานกลุ่ม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

แสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๐ - ๑๒	ดีมาก
๖ - ๙	พอใช้
ต่ำกว่า ๖	ควรปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังการสอน**๑. ผลการสอน**

๒. ปัญหา/อุปสรรค

๓. แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมศึกษา (ภูมิศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

๑. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับ
การศึกษาการกระจายตัวของประชากรในทวีปยุโรป

- ก. แผนที่รัฐกิจ
- ข. แผนที่แสดงความสูงต่ำ
- ค. แผนที่แสดงความหนาแน่นประชากร
- ง. กราฟแสดงอุณหภูมิเฉลี่ย

๒. ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของทวีปยุโรปเป็น
อย่างไร

- ก. ที่ราบสูงสลับเทือกเขาสูง
- ข. ที่ราบใหญ่ตอนกลางทวีป
- ค. เทือกเขาสูงชันริมชายฝั่ง
- ง. ทะเลทรายกว้างใหญ่

๓. ข้อใดคือลักษณะทางสังคมที่โดดเด่นของทวีป
แอฟริกา

- ก. มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติและภาษา
- ข. มีประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมือง
- ค. มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง
- ง. มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกภาพ

๔. แม่น้ำสายใดมีความสำคัญต่อการเกษตรใน
ทวีปแอฟริกามากที่สุด

- ก. แม่น้ำดานูบ ข. แม่น้ำไนล์
- ค. แม่น้ำไรน์ ง. แม่น้ำคองโก

๕. เขตภูมิอากาศแบบใดที่พบมากในตอนกลาง
ของทวีปยุโรป

- ก. อบอุ่นชื้น ข. เมดิเตอร์เรเนียน
- ค. ทundra ง. ทะเลทราย

๖. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐาน
ของประชากรในทวีปยุโรป

- ก. ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการเข้าถึงแหล่งน้ำ
- ข. อุณหภูมิที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี
- ค. การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ
- ง. ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

๗. ความแตกต่างทางด้านใดที่ส่งผลต่อความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมในทวีปแอฟริกามากที่สุด

- ก. ศาสนา ข. ภาษา
- ค. การศึกษา ง. รายได้

๘. เศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศในทวีป
แอฟริกาตอนใต้ยังคงพึ่งพาอะไรเป็นหลัก

- ก. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ข. การผลิตสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูง
- ค. การเกษตรและการทำเหมืองแร่
- ง. การบริการทางการเงิน

๙. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทวีปยุโรปใน
ปัจจุบันที่เห็นได้ชัดเจนคือข้อใด

- ก. จำนวนประชากรวัยเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- ข. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
- ค. การอพยพย้ายถิ่นภายในประเทศลดลง
- ง. ความแตกต่างทางรายได้ลดลง

๑๐. การพัฒนาด้านใดที่มีบทบาทสำคัญในการ
เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนในทวีปแอฟริกา

- ก. การพัฒนาด้านการทหาร
- ข. การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ค. การพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง
- ง. การพัฒนาด้านการศึกษา

๑๑. ปัญหามลพิษทางอากาศที่สำคัญในทวีปยุโรปส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากอะไร

- ก. การระเบิดของภูเขาไฟ
- ข. การเผาป่าเพื่อทำการเกษตร
- ค. การปล่อยควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการจราจร
- ง. การเกิดพายุทราย

๑๒. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในทวีปแอฟริกาส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยใด

- ก. ปริมาณน้ำฝนที่มากเกินไป
- ข. การบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ค. การละลายของน้ำแข็งขั้วโลก
- ง. การเกิดแผ่นดินไหวใต้น้ำ

๑๓. การตัดไม้ทำลายป่าในทวีปแอฟริกาส่งผลกระทบต่อสิ่งใดมากที่สุด

- ก. การเพิ่มขึ้นของจำนวนสัตว์ป่า
- ข. การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ
- ค. การขยายตัวของพื้นที่เกษตรกรรม
- ง. การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

๑๔. ปัญหาใดที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมในหลายประเทศของทวีปแอฟริกาอย่างรุนแรง

- ก. แผ่นดินถล่ม
- ข. น้ำท่วมฉับพลัน
- ค. การแปรสภาพเป็นทะเลทราย
- ง. การเกิดสึนามิ

๑๕. ปัญหาฝนกรดในทวีปยุโรปมีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งใด

- ก. การเจริญเติบโตของพืชและสัตว์น้ำ
- ข. การกัดเซาะชายฝั่งทะเล
- ค. การเกิดแผ่นดินไหว
- ง. การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก

๑๖. ข้อใดเป็นผลกระทบที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อทวีปแอฟริกา

- ก. อุณหภูมิลดลงอย่างต่อเนื่อง
- ข. ระดับน้ำทะเลลดลง
- ค. ความถี่และความรุนแรงของภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น
- ง. ปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้นในทุกพื้นที่

๑๗. ปัญหามลพิษทางทะเลในทวีปยุโรปส่วนใหญ่เกิดจากอะไร

- ก. การทิ้งขยะและน้ำเสียจากเรือและการท่องเที่ยว
- ข. การกัดเซาะชายฝั่งตามธรรมชาติ
- ค. การเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ
- ง. การระเบิดของภูเขาไฟใต้น้ำ

๑๘. การขยายตัวของเมืองในทวีปแอฟริกาส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร

- ก. ช่วยลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า
- ข. ทำให้เกิดปัญหามลพิษและขยะเพิ่มมากขึ้น
- ค. ช่วยอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม
- ง. ทำให้ระบบนิเวศมีความสมดุลมากขึ้น

๑๙. ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพในทวีปยุโรปมีสาเหตุหลักมาจากอะไร

- ก. การเพิ่มขึ้นของจำนวนสัตว์ป่า
- ข. การอนุรักษ์พื้นที่ป่าอย่างเข้มงวด
- ค. การเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่และการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- ง. การลดลงของจำนวนประชากรมนุษย์

๒๐. ข้อใดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในหลายเมืองใหญ่ของทวีปแอฟริกา

- ก. แผ่นดินไหว
- ข. น้ำท่วม
- ค. มลพิษทางอากาศ
- ง. ภูเขาไฟระเบิด

๒๑. แนวทางใดเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทวีปยุโรป

- ก. การส่งเสริมการทำไร่เลื่อนลอย
- ข. การอนุญาตให้ตัดไม้ได้อย่างเสรี
- ค. การปลูกป่าทดแทนและการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
- ง. การนำเข้าไม้จากต่างประเทศทั้งหมด

๒๒. วิธีใดเป็นแนวทางการอนุรักษ์น้ำในทวีปแอฟริกาที่เหมาะสมกับพื้นที่แห้งแล้ง

- ก. การปล่อยน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยตรง
- ข. การสร้างระบบกักเก็บน้ำฝนและการใช้น้ำอย่างประหยัด
- ค. การปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก
- ง. การขุดเจาะน้ำบาดาลโดยไม่มีการควบคุม

๒๓. การกำหนดพื้นที่คุ้มครอง เช่น อุทยานแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร

- ก. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย
- ข. อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ
- ค. สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว
- ง. พัฒนาพื้นที่เพื่อการเกษตร

๒๔. ข้อใดเป็นแนวทางการลดมลพิษทางอากาศในเมืองใหญ่ของทวีปยุโรป

- ก. ส่งเสริมการใช้รถยนต์ส่วนตัวมากขึ้น
- ข. ลดการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ
- ค. ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและการขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ง. เพิ่มการเผาขยะในที่โล่ง

๒๕. การจัดการขยะอย่างยั่งยืนในทวีปแอฟริกาสามารถทำได้อย่างไร

- ก. การนำขยะไปทิ้งรวมกันในพื้นที่เปิด
- ข. การส่งเสริมการคัดแยกขยะ การรีไซเคิล และการนำกลับมาใช้ใหม่

- ค. การเผาขยะทั้งหมดเพื่อลดปริมาณ
- ง. การทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำและทะเล

๒๖. การส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม มีประโยชน์ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างไร

- ก. ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศมากขึ้น
- ข. ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ค. ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติหมดเร็วขึ้น
- ง. ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒๗. การให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างไร

- ก. ทำให้ประชาชนไม่สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ข. ช่วยกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา
- ค. ทำให้ปัญหาซับซ้อนมากขึ้น
- ง. เป็นหน้าที่ของรัฐบาลเท่านั้น

๒๘. ข้อใดเป็นตัวอย่างของความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

- ก. การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- ข. การทำสงครามแย่งชิงทรัพยากร
- ค. การทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ง. การกีดกันทางการค้า

๒๙. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกาสามารถทำได้อย่างไร

- ก. การเพิ่มการใช้พลังงานจากฟอสซิล
- ข. การใช้แอปพลิเคชันเพื่อติดตามและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- ค. การสนับสนุนการทำอุตสาหกรรมหนัก
- ง. การลดการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

๓๐. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมควรเริ่มต้นจากสิ่งใดเป็นอันดับแรก

ก. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

ข. การปลูกป่าในพื้นที่ขนาดใหญ่

ค. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการสร้างจิตสำนึก
ของทุกคน

ง. การลงทุนในเทคโนโลยีราคาแพง

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑. ค ๒. ข ๓. ก ๔. ข ๕. ก ๖. ก ๗. ข

๘. ค ๙. ข ๑๐. ข ๑๑. ค ๑๒. ข ๑๓. ข ๑๔. ค

๑๕. ก ๑๖. ค ๑๗. ก ๑๘. ข ๑๙. ค ๒๐. ค ๒๑. ค

๒๒. ข ๒๓. ข ๒๔. ค ๒๕. ข ๒๖. ข ๒๗. ข ๒๘. ค

๒๙. ข ๓๐. ค

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์
ที่นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	การเงิน การผลิต และผลกระทบทางเศรษฐกิจ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔	๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด	๒
	๒. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ				
	๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	การผลิตที่ยั่งยืนและการคุ้มครองผู้บริโภค	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔	๑. ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา	๒
มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก	๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	ระบบเศรษฐกิจเอเชียหลากหลาย พึ่งพา และแข่งขันกัน	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔	๑. ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการสื่อสาร	๒

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
	๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากร ในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ทรัพยากรโลกกับเศรษฐกิจนานาชาติ	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔	๑.ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการสื่อสาร ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	๒
	๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	การแข่งขันทางการค้าและผลกระทบต่อตลาด	การจัดการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท ๔	๑.ความสามารถในการคิด ๒. ความสามารถในการสื่อสาร	๒
	รวม				๑๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ (ตัวอย่างกิจกรรม)

ชื่อรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเงิน การผลิต และผลกระทบทางเศรษฐกิจ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
เวลา ๒ คาบ

๑. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจรอบตัวเราเป็นการทำความเข้าใจเรื่องการเงินส่วนบุคคล ทั้งการออมและการลงทุน ควบคู่ไปกับกระบวนการผลิตสินค้าและบริการโดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและสังคมโดยรวม การเรียนรู้เรื่องนี้จึงมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบในระบบเศรษฐกิจ

๒. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

ม.๒/๑ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม

ม.๒/๒ อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม รวมถึงปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการได้อย่างถูกต้อง

๒. นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจไปเชื่อมโยงกับสถานการณ์และการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้

๓. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ในการวางแผนทางการเงินและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีความรับผิดชอบ

๔. สาระการเรียนรู้

*ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม

*ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

*ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด (สามารถวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง)
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา (สามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในการตัดสินใจ)
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินและความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย

๗. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามอริยาบท ๔

คาบเรียนที่ ๑: สร้างความสนใจและทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐาน (เน้น ฉันทะ)

๑. ขั้นนำ (๑๐ นาที):

*ครูเริ่มต้นด้วยการนำเสนอข่าวสาร สถานการณ์ หรือคำถามที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การออม การผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน เช่น

- "นักเรียนคิดว่าทำไมบางคนถึงมีเงินเก็บเยอะ บางคนไม่มีเลย" (เชื่อมโยงเรื่องการออม)
- "ถ้าเราอยากมีธุรกิจเป็นของตัวเอง ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง" (เชื่อมโยงเรื่องการผลิต)
- "เคยได้ยินคำว่า 'ดอกเบี้ย' หรือ 'หุ้น' ไหม มันเกี่ยวข้องกับอะไร" (เชื่อมโยงเรื่องการลงทุน)

*ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อกระตุ้นความสนใจและสำรวจความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน (ฉันทะ)

*ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของคาบเรียนนี้และคาบเรียนถัดไปให้นักเรียนทราบ

๒. ขั้นกิจกรรม (๓๕ นาที):

*กิจกรรมที่ ๑: ระดมสมองและสร้างแผนผังความคิด (๒๐ นาที):

- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ (กลุ่มละ ๔-๕ คน)
- มอบหมายหัวข้อให้แต่ละกลุ่มดังนี้ (อาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม):

กลุ่มที่ ๑: ปัจจัยที่มีผลต่อการออม

กลุ่มที่ ๒: ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน

กลุ่มที่ ๓: ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

กลุ่มที่ ๔: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

- ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองและสร้างแผนผังความคิด (Mind Map) เกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยเน้นสิ่งที่นักเรียนรู้และเข้าใจในเบื้องต้น (ฉันทะ)

- ครูเดินสังเกตการณ์ ให้คำแนะนำ และกระตุ้นความคิดของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

***กิจกรรมที่ ๒: นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (๑๕ นาที):**

- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนผังความคิดของตนเองให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกัน (ฉันทะ)

- ครูสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละหัวข้อ และเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้ในคาบถัดไป

๓. ขั้นสรุปและนำเสนอ (๕ นาที):

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดหลักที่ได้เรียนรู้ในคาบนี้

- ครูเกริ่นนำถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในคาบเรียนถัดไป ซึ่งจะเน้นการวิเคราะห์และเจาะลึกในรายละเอียดของปัจจัยต่างๆ

คาบเรียนที่ ๒ วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ (เน้น วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา)

๑. ขั้นทบทวน (๕ นาที): กระตุ้นความจำและเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้

- ครูทบทวนแนวคิดหลักที่ได้เรียนรู้ในคาบที่แล้ว โดยอาจใช้คำถามกระตุ้นความจำ หรือให้นักเรียนช่วยกันสรุป

๒. ขั้นกิจกรรม (๔๐ นาที): วิเคราะห์ เจาะลึก และประยุกต์ใช้ความรู้

***กิจกรรมที่ ๓: ศึกษาและวิเคราะห์กรณีศึกษา (๒๕ นาที):**

- ครูนำเสนอกรณีศึกษาหรือสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การออม และการผลิตสินค้าและบริการ (อาจมี ๒-๓ กรณีศึกษาที่แตกต่างกัน)

- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเดิม หรือจัดกลุ่มใหม่ตามความเหมาะสม

- มอบหมายให้แต่ละกลุ่มเลือกหรือได้รับมอบหมายกรณีศึกษา เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้ในคาบที่แล้วและเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ (เช่น หนังสือเรียน อินเทอร์เน็ต) (วิริยะ, จิตตะ)

- ครูแนะนำให้นักเรียนใช้คำถามนำทางในการวิเคราะห์ เช่น

*"ในกรณีนี้ มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุน/ออม"

*"ปัจจัยใดเป็นปัจจัยภายใน ปัจจัยใดเป็นปัจจัยภายนอก"

*"ปัจจัยใดเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในกรณีนี้"

*"มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้า/บริการในกรณีนี้"

***กิจกรรมที่ ๔: นำเสนอผลการวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (๑๕ นาที):**

- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาของตนเอง
- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิเคราะห์ของเพื่อนอย่างมีเหตุผล (วิมังสา)
- ครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และสรุปประเด็นสำคัญจากการนำเสนอและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๓. ขั้นสรุปและประเมินผล (๕ นาที): ตรวจสอบความเข้าใจและเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการลงทุน การออม และการผลิตสินค้าและบริการ
- ครูอาจตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เช่น
 - *"จากที่เรียนมา นักเรียนคิดว่าอะไรคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจลงทุน"
 - *"การเข้าใจปัจจัยการผลิตมีประโยชน์อย่างไรต่อการพัฒนาประเทศ"
- ครูอาจมอบหมายงานเพิ่มเติม เช่น ให้นักเรียนไปสำรวจตัวอย่างการลงทุน การออม หรือการผลิตสินค้าและบริการในชุมชนของตนเอง และวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

๘. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

- ๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.๒ สำนักพิมพ์ บริษัท อักษร เอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๖๘.
- ๒) ใบงานที่ ๑ เรื่อง ร่วมกันสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
- ๓) กระดาษ ปากกา สี สำหรับทำแผนผังความคิด
- ๔) วิดีโอ แร่ทุกอย่างที่ฉันรู้เกี่ยวกับการเงินและความมั่งคั่ง ยาว ๆ ๑ ชั่วโมง (ฟังให้จบ)

แหล่งเรียนรู้

๑. ห้องสมุด

๒. <https://www.youtube.com/watch?v=UAs๓nelOSWs>

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑	ใบงานที่ ๑	ร้อยละ ๗๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ ๓๐ ผ่านเกณฑ์

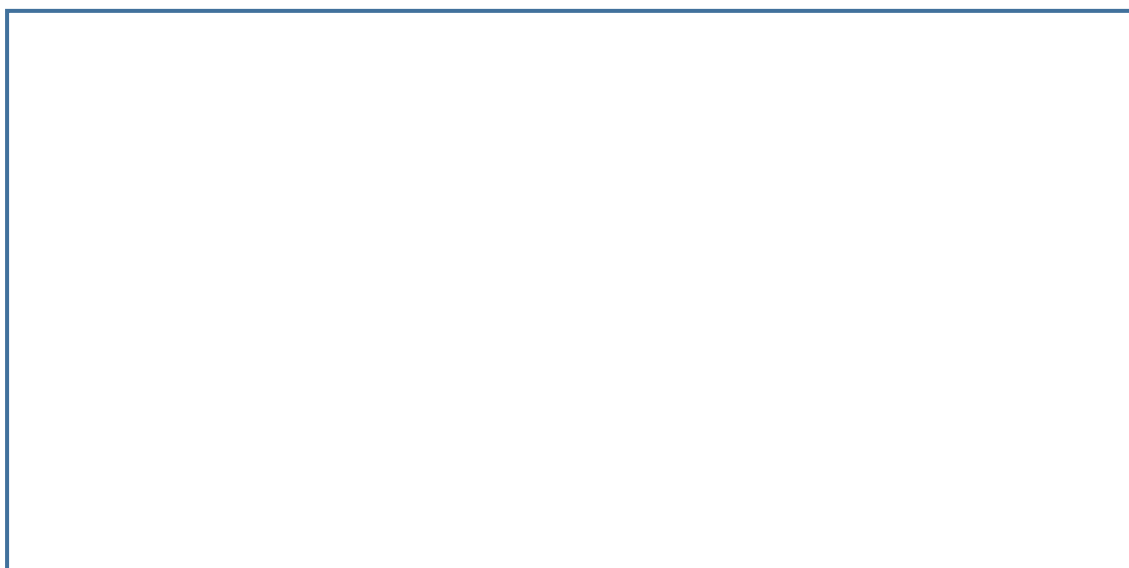
ใบงานที่ ๑ สํารวจและวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ชื่อ: ชั้น: วันที่:

ส่วนที่ ๑: ระดมสมองและสร้างแผนผังความคิด

คำชี้แจง แบ่งกลุ่มและร่วมกันระดมสมองเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นสร้างแผนผังความคิด (Mind Map) ลงในช่องด้านล่าง

หัวข้อของกลุ่ม:

ส่วนที่ ๒: ศึกษาและวิเคราะห์กรณีศึกษา

คำชี้แจง: อ่านกรณีศึกษาต่อไปนี้และตอบคำถาม

กรณีศึกษา: นายสมชายต้องการเปิดร้านกาแฟเล็กๆ ในชุมชนของเขา เขามีเงินทุนจำนวนหนึ่ง และกำลังตัดสินใจว่าจะลงทุนซื้ออุปกรณ์แบบไหนและจะตั้งราคาขายอย่างไรให้เหมาะสม นอกจากนี้เขายังกังวลเกี่ยวกับต้นทุนวัตถุดิบและพฤติกรรมของลูกค้าในพื้นที่

๑. ปัจจัยอะไรบ้างที่นายสมชายต้องพิจารณาในการลงทุนครั้งนี้

.....

๒. ปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยภายนอก อธิบายเหตุผล

.....

๓. ถ้าคุณเป็นนายสมชาย คุณจะตัดสินใจลงทุนอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

ส่วนที่ ๓: สรุปและสะท้อนความคิด

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้เพื่อเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริง

๑. การเข้าใจปัจจัยทางเศรษฐกิจมีประโยชน์อย่างไรในชีวิตประจำวันของคุณ

.....

๒. หากคุณต้องการเริ่มต้นออมเงินในวันนี้ คุณคิดว่าจะต้องทำอะไรบ้าง

.....

๓. จากบทเรียนนี้ คุณได้เรียนรู้อะไรที่สามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ :

ผู้สังเกต : (ครูผู้สอน).....

วันที่สังเกต :

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักเรียนในกลุ่ม

ลำดับที่	พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับคะแนน		
		ดีมาก (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง(๑)
๑	การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ			
๒	การสื่อสาร			
๓	การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา			
๔	กระบวนการทำงานกลุ่ม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

แสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๐ – ๑๒	ดีมาก
๖ – ๙	พอใช้
ต่ำกว่า ๖	ควรปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังการสอน**๑. ผลการสอน**

๒. ปัญหา/อุปสรรค

๓. แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมศึกษา (เศรษฐศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดคือความหมายของการออมที่ถูกต้องที่สุด

- ก. การใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็น
- ข. การนำเงินไปลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทน
- ค. การเก็บสะสมเงินส่วนที่เหลือจากการใช้จ่าย
- ง. การยืมเงินจากผู้อื่นมาใช้จ่ายในอนาคต

๒. ปัจจัยใดต่อไปนี้ที่มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินมากที่สุด

- ก. ราคาสินค้าและบริการในปัจจุบัน
- ข. ความต้องการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย
- ค. อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
- ง. ค่าครองชีพในสังคม

๓. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของการลงทุน

- ก. มุ่งเน้นการเก็บรักษาเงินต้นให้ปลอดภัย
- ข. มีความเสี่ยงต่ำและให้ผลตอบแทนที่แน่นอน
- ค. คาดหวังผลตอบแทนที่สูงขึ้นในอนาคต
- ง. เป็นการใช้จ่ายเงินเพื่อความสุขส่วนตัว

๔. ปัจจัยใดต่อไปนี้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน

- ก. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ข. ความนิยมในสินค้ายี่ห้อต่างๆ
- ค. การคาดการณ์เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในอนาคต
- ง. ฤดูกาลและสภาพอากาศ

๕. ข้อใดเป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการออมและการลงทุนในสังคมไทย

- ก. มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากเกินไป
- ข. ประชาชนมีวินัยทางการเงินสูงเกินไป
- ค. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการลงทุนยังไม่ทั่วถึง
- ง. อัตราเงินเฟ้อต่ำเกินไป

๖. ข้อใดคือความหมายของ "ปัจจัยการผลิต" ในทางเศรษฐศาสตร์

- ก. สินค้าสำเร็จรูปที่พร้อมจำหน่าย
- ข. กระบวนการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้า
- ค. ทรัพยากรต่างๆ ที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
- ง. เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ใช้ในการผลิต

๗. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ ปัจจัยการผลิต

- ก. ที่ดิน ข. แรงงาน
- ค. เงิน ง. ผู้บริโภค

๘. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ส่งผลต่อสิ่งใดมากที่สุด

- ก. ความต้องการของผู้บริโภค
- ข. จำนวนผู้ว่างงานในระบบเศรษฐกิจ
- ค. ประสิทธิภาพและปริมาณการผลิต
- ง. ราคาสินค้าในตลาด

๙. หลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพคือข้อใด

- ก. การผลิตสินค้าจำนวนมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุน
- ข. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ค. การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงโดยไม่จำกัดงบประมาณ
- ง. การผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้ผลิตเท่านั้น

๑๐. หากต้องการพัฒนาการผลิตสินค้าในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ความสำคัญกับสิ่งใดเป็นอันดับแรก

- ก. การเพิ่มผลผลิตให้ได้มากที่สุดเพื่อการส่งออก
- ข. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดมาใช้ในการผลิต
- ค. การผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่
- ง. การกู้ยืมเงินทุนจำนวนมากเพื่อขยายกิจการ

๑๑. ข้อใดคือหลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ก. การใช้จ่ายอย่างพุ่มเพื่อยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- ข. การผลิตสินค้าหลากหลายชนิดเพื่อตอบสนองทุกความต้องการ
- ค. การดำเนินชีวิตและการผลิตอย่างมีเหตุผลพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน
- ง. การแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีโดยไม่มีข้อจำกัด

๑๒. การสำรวจปัญหาการผลิตสินค้าในท้องถิ่น มีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศ
- ข. ช่วยให้เข้าใจถึงข้อจำกัดและแนวทางการพัฒนาการผลิต
- ค. เป็นการเปรียบเทียบคุณภาพสินค้ากับต่างประเทศ
- ง. ทำให้ทราบราคาสินค้าในตลาดโลก

๑๓. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าในท้องถิ่น ส่งผลดีต่อสิ่งใด

- ก. การเพิ่มกำไรสูงสุดให้กับผู้ผลิตในระยะสั้น
- ข. การลดต้นทุนการผลิตโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ
- ค. ความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว
- ง. การผลิตสินค้าให้มีราคาถูกที่สุดเพื่อแข่งขันในตลาด

๑๔. ข้อใดคือความหมายของการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

- ก. การปกป้องผู้ผลิตจากการถูกเลียนแบบสินค้า
- ข. การส่งเสริมให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น
- ค. การปกป้องผู้บริโภคจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ
- ง. การควบคุมราคาสินค้าและบริการในตลาด

๑๕. สิทธิของผู้บริโภคข้อใดที่เกี่ยวข้องกับการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ

- ก. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย
- ข. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรม
- ค. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร

- ง. สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหาย

๑๖. หน่วยงานใดต่อไปนี้มีหน้าที่หลักในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคในประเทศไทย

- ก. กระทรวงพาณิชย์
- ข. กระทรวงอุตสาหกรรม
- ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
- ง. ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑๗. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อสิ่งใด

- ก. ส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี
- ข. ควบคุมการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพสูงสุด
- ค. สร้างความเป็นธรรมในการซื้อขายสินค้าและบริการ
- ง. กำหนดราคาสินค้าให้เหมาะสมกับกำลังซื้อของผู้บริโภค

๑๘. การดำเนินกิจกรรมพิทักษ์สิทธิผู้บริโภคตามกฎหมาย มีความสำคัญอย่างไร

- ก. ช่วยให้ผู้ผลิตสามารถขายสินค้าได้มากขึ้น
- ข. เป็นการแสดงพลังของผู้บริโภคในการรักษาสีตติของตนเอง
- ค. ทำให้ราคาสินค้าและบริการลดลง
- ง. เป็นการส่งเสริมการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

๑๙. ข้อใดเป็นแนวทางการปกป้องสิทธิของผู้บริโภคในชีวิตประจำวัน

- ก. ซื้อสินค้าที่มีราคาถูกที่สุดเสมอไป
- ข. ไม่สนใจฉลากสินค้าและรายละเอียดของสินค้า
- ค. ตรวจสอบสินค้าและบริการก่อนตัดสินใจซื้อ และเก็บหลักฐานการซื้อไว้
- ง. เชื่อคำโฆษณาของผู้ขายโดยไม่มีข้อสงสัย

๒๐. ทรัพยากรธรรมชาติใดต่อไปนี้มีผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากที่สุด

- ก. ดิน
- ข. น้ำ
- ค. น้ำมัน
- ง. แสงแดด

๒๑. การกระจายของทรัพยากรธรรมชาติในโลกมีความแตกต่างกันอย่างไร

- ก. ทุกประเทศมีทรัพยากรทุกชนิดเท่าเทียมกัน
- ข. บางประเทศมีทรัพยากรบางชนิดมาก แต่ขาดแคลนทรัพยากรชนิดอื่น
- ค. ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีทรัพยากรมากกว่าประเทศกำลังพัฒนา
- ง. ประเทศที่มีขนาดใหญ่จะมีทรัพยากรมากกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก

๒๒. การที่ประเทศหนึ่งมีทรัพยากรน้ำมันจำนวนมาก ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นอย่างไร

- ก. ทำให้ประเทศนั้นต้องนำเข้าน้ำมันจากประเทศอื่น
- ข. ทำให้ประเทศนั้นสามารถส่งออกน้ำมันและสร้างรายได้
- ค. ทำให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นลดลง
- ง. ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่น

๒๓. ข้อใดเป็นผลกระทบของการที่ประเทศต่างๆ ต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรจากประเทศอื่น

- ก. เกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ
- ข. เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ
- ค. ทำให้ราคาสินค้าในตลาดโลกสูงขึ้น
- ง. ทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีหยุดชะงัก

๒๔. ข้อใดเป็นตัวอย่างของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เกิดจากการกระจายของทรัพยากร

- ก. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- ข. การทำข้อตกลงทางการค้าเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร
- ค. การลงทุนในตลาดหุ้นของต่างประเทศ
- ง. การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติ

๒๕. ระบบเศรษฐกิจแบบใดที่รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการวางแผนและควบคุมการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

- ก. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- ข. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม
- ค. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม
- ง. ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม

๒๖. ระบบเศรษฐกิจแบบใดที่มีความสำคัญกับกลไกตลาดในการกำหนดราคาและปริมาณสินค้าและบริการ

- ก. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม
- ข. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม
- ค. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
- ง. ระบบเศรษฐกิจแบบรัฐสวัสดิการ

๒๗. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบผสม

- ก. รัฐบาลเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหมด
- ข. เอกชนมีเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่
- ค. มีทั้งบทบาทของรัฐบาลและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- ง. การตัดสินใจทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ การวางแผนจากส่วนกลางทั้งหมด

๒๘. ข้อใดเป็นผลกระทบของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

- ก. ความเท่าเทียมกันในการกระจายรายได้และทรัพย์สิน
- ข. การแข่งขันที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและนวัตกรรม
- ค. การขาดแรงจูงใจในการทำงานและการพัฒนาตนเอง
- ง. การผลิตสินค้าและบริการที่ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

๒๙. ข้อใดเป็นตัวอย่างของการพึ่งพาอาศัยกันทาง

เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

ก. การที่แต่ละประเทศผลิตสินค้าทุกชนิดเองเพื่อลดการนำเข้า

ข. การที่ประเทศหนึ่งส่งออกสินค้าเกษตรไปขายยังอีกประเทศหนึ่งที่ขาดแคลน

ค. การที่ทุกประเทศในภูมิภาคกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราให้เท่ากัน

ง. การที่แต่ละประเทศดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบปิดประเทศ

๓๐. ข้อใดเป็นตัวอย่างของการแข่งขันกันทาง

เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

ก. การร่วมมือกันพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร

ข. การแข่งขันกันดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ

ค. การกำหนดราคาสินค้าส่งออกให้เท่ากันทุกประเทศ

ง. การยกเลิกภาษีนำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกทั้งหมด

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑. ค ๒. ค ๓. ค ๔. ค ๕. ค ๖. ค ๗. ง

๘. ค ๙. ข ๑๐. ค ๑๑. ค ๑๒. ข ๑๓. ค

๑๔. ค ๑๕. ค ๑๖. ค ๑๗. ค ๑๘. ข

๑๙. ค ๒๐. ค ๒๑. ข ๒๒. ข ๒๓. ข

๒๔. ข ๒๕. ข ๒๖. ค ๒๗. ค ๒๘. ข

๒๙. ข ๓๐. ข

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ที่นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือ ศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับ ประเทศเพื่อนบ้าน	พระพุทธศาสนากับเพื่อน บ้านอาเซียน	การจัดการเรียนรู้ตาม หลักไตรสิกขา	๑. ความสามารถ ในการสื่อสาร ๒. ความสามารถ ในการคิด บทบาท ของศาสนา	๒
	๓. วิเคราะห์ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ ๔. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธ - ศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือกับการ พัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม	พระพุทธศาสนากับ สังคมไทย	การจัดการเรียนรู้ตาม หลักไตรสิกขา	๑. ความสามารถ ในการสื่อสาร ๒. ความสามารถ ในการคิด วิเคราะห์	๒
	๕. วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดา ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	พุทธประวัติและแบบอย่าง ในพระพุทธศาสนา	การจัดการเรียนรู้ตาม หลักไตรสิกขา	ความสามารถ ในการคิด	๒

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
	๖. วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด			- วิเคราะห์ - มีวิจารณญาณ - เชื่อมโยง	
	๗. อธิบายโครงสร้าง และสาระสังเขปของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ๘. อธิบายธรรมคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบปริยัติ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม	หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา	การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา	๑. สมรรถนะด้านการสื่อสาร ๒. สมรรถนะด้านการคิด และ ๓. สมรรถนะด้านการแก้ปัญหา	๒
	๙. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือ วิธีคิดแบบอูบายปลุกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๑๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	การพัฒนาจิตใจและประยุกต์ใช้หลักธรรม	การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา		๒

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
	๑๑.วิเคราะห์การปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข				
	รวม				๑๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ (ตัวอย่างกิจกรรม)

ชื่อรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พระพุทธศาสนากับเพื่อนบ้านอาเซียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๒ คาบ

๑. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่และหยั่งรากลึกในหลายประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คน อีกทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างประเทศในภูมิภาค

๒. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.๒/๑ อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน

ม.๒/๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการ บังญัติ และขอบเขตการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้

๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของหลักธรรมและบทบาทของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้

๓. นักเรียนตระหนักถึงความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านศาสนา และแสดงความเคารพพร้อมส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

๔. สาระการเรียนรู้

*การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านและการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน

*ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร รับและส่งข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
๒. ความสามารถในการคิด : ด้านการคิดวิเคราะห์ความสำคัญของหลักธรรมและบทบาทของศาสนา

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย

๗. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

คาบเรียนที่ ๑: การเผยแผ่ศาสนาสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (เน้น ศีล และ สมาธิ)

๑. ขั้นนำ (๑๐ นาที):

- ครูนำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน (ศีล: สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเคารพความคิดเห็น)
- ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิด เช่น "นักเรียนคิดว่ามีอะไรบ้างที่ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีร่วมกัน" (สมาธิ: ดึงความสนใจและนำเข้าสู่บทเรียน)
- ครูเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้อการเผยแผ่ศาสนา และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ ๑ (สมาธิ: สร้างความชัดเจนในเป้าหมายการเรียนรู้)

๒. ขั้นกิจกรรม (๓๕ นาที):

- กิจกรรม "สืบเสาะเส้นทางธรรม": แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ (กลุ่มละ ๔-๕ คน) (ศีล: ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน) (ใบงานที่ ๑)
- มอบหมายให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (หรือศาสนาที่ตนนับถือ) ไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่แตกต่างกัน (เช่น ลาว กัมพูชา เมียนมา มาเลเซีย) โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (หนังสือเรียน อินเทอร์เน็ต) (สมาธิ: ฝึกการจดจ่อในการสืบค้นข้อมูล)
- กำหนดประเด็นในการสืบค้น เช่น วิธีการเผยแผ่ บุคคลสำคัญ หรือเหตุการณ์สำคัญในการเผยแผ่ (ปัญญา: กำหนดกรอบการคิด)
- ครูเดินสังเกตการณ์ ให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นมา (ปัญญา: ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เบื้องต้น)

๓. ขั้นสรุปและนำเสนอ (๕ นาที):

- ครูสุ่มเรียกตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่องราวหรือข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเผยแผ่ศาสนาไปยังประเทศที่กลุ่มตนเองศึกษา (ศิลปะ: ส่งเสริมความกล้าแสดงออกและเคารพการนำเสนอของผู้อื่น)
- ครูสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเผยแผ่ศาสนา และเชื่อมโยงไปยังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (ปัญญา: สรุปความรู้รวบยอด)

คาบเรียนที่ ๒: ความสำคัญของศาสนาในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี (เน้น สมานธิ และ ปัญญา)

๑. ขั้นทบทวน (๕ นาที):

- ครูทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับการเผยแผ่ศาสนาจากคาบเรียนที่แล้ว โดยอาจใช้คำถามสั้นๆ หรือให้นักเรียนช่วยกันสรุป (สมานธิ: ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหาใหม่)

๒. ขั้นกิจกรรม (๔๐ นาที):

- กิจกรรม "ถอดรหัสหลักฐาน": ครูนำเสนอหลักฐานคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนา (หรือศาสนาที่ตนนับถือ) ที่เน้นเรื่องความเมตตา การให้อภัย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ หรือการเคารพซึ่งกันและกัน (สมานธิ: นำเสนอข้อมูลอย่างมีสติและชัดเจน)
- ให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาและวิเคราะห์ว่าหลักฐานเหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร (ปัญญา: ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยง)
- กิจกรรม "บทบาทศาสนา สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน": แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเดิม หรือกลุ่มใหม่ (ศิลปะ: ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลาย)
- มอบหมายให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์บทบาทของศาสนาในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามยาก หรือการส่งเสริมสันติภาพ (ปัญญา: ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในเชิงลึก)
- ครูอาจยกตัวอย่างสถานการณ์ หรือกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของศาสนาในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ (สมานธิ: นำเสนอตัวอย่างเพื่อกระตุ้นความคิด)

๓. ขั้นสรุปและประเมินผล (๕ นาที):

- ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนา (หรือศาสนาที่ตนนับถือ) ในการช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ปัญญา: สรุปความรู้และเกิดความเข้าใจ)
- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย (ศิลปะ: ส่งเสริมการสื่อสารอย่างเปิดเผย)
- การประเมินผล: ครูสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรม การนำเสนอผลงาน และการตอบคำถาม เพื่อประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์

๘. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

- ๑) หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.๒ สำนักพิมพ์ บริษัท อักษร เอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), ๒๕๖๘.
- ๒) ใบงานที่ ๑ เรื่อง สืบเสาะศาสนา สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน

แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑	ใบงานที่ ๑	ร้อยละ ๗๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ ๓๐ ผ่านเกณฑ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง สืบเสาะศาสนา สานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน

กลุ่มที่: _____

สมาชิกในกลุ่ม:

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

คำชี้แจง: ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้าและตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนด

ส่วนที่ ๑: การเผยแผ่ศาสนาสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศเพื่อนบ้านที่ศึกษา: _____

ศาสนาที่ศึกษา: (โปรดระบุ) _____

๑. วิธีการเผยแผ่ศาสนาที่สำคัญในประเทศนี้คืออะไรบ้าง จงอธิบาย

๒. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ศาสนา (ที่กลุ่มของท่านศึกษา) เผยแผ่ไปยังประเทศนี้ได้

๓. มีบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่ศาสนาในประเทศนี้ โปรดระบุ

๔. ศาสนานี้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในประเทศนี้อย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง

ส่วนที่ ๒: ความสำคัญของศาสนาในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านหลักธรรม/คำสอนที่สำคัญของศาสนา (ที่กลุ่มของท่านศึกษา) ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ:

๑. _____

๒. _____

อธิบายว่าหลักการ/คำสอนเหล่านี้สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไร

ยกตัวอย่างบทบาทของศาสนา (ที่กลุ่มของท่านศึกษา) ที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (เช่น การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม กิจกรรมร่วมกัน):

ส่วนที่ ๓: ข้อคิดและมุมมอง

จากการศึกษาและทำกิจกรรมในวันนี้ กลุ่มของท่านได้ข้อคิดหรือมุมมองอะไรบ้างเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม:

- ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างเต็มที่
- แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างเหมาะสม
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม
- นำเสนอข้อมูลด้วยความมั่นใจและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

ขอให้ทุกกลุ่มสนุกกับการเรียนรู้

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ :

ผู้สังเกต : (ครูผู้สอน)

วันที่สังเกต :

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักเรียนในกลุ่ม

ลำดับที่	พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับคะแนน		
		ดีมาก (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง(๑)
๑	การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ			
๒	การสื่อสาร			
๓	การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา			
๔	กระบวนการทำงานกลุ่ม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

แสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๐ - ๑๒	ดีมาก
๖ - ๙	พอใช้
ต่ำกว่า ๖	ควรปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังการสอน**๑. ผลการสอน**

๒. ปัญหา/อุปสรรค

๓. แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชา สังคมศึกษา (ศาสนา ศีลธรรม
จริยธรรม)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดกล่าวถึงการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่
ประเทศลาวได้ถูกต้องที่สุด
 ก. เผยแพร่โดยตรงจากประเทศไทยในสมัย
รัตนโกสินทร์
 ข. เผยแพร่โดยพระสงฆ์ชาวศรีลังกาผ่าน
อาณาจักรล้านนา
 ค. เผยแพร่โดยพระสงฆ์ชาวอินเดียโดยตรง
 ง. เผยแพร่โดยกษัตริย์ชาวลาวที่เดินทางไปศึกษา
ธรรมะในจีน
๒. พระพุทธศาสนานิกายใดที่ได้รับความนิยม
อย่างแพร่หลายในประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน
 ก. มหายาน ข. เถรวาท
 ค. วัชรยาน ง. เซน
๓. ประเทศใดในอาเซียนที่เคยนับถือพระพุทธศาสนา
มหายานเป็นหลักในอดีต แต่ปัจจุบันประชากร
ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
 ก. ฟิลิปปินส์ ข. สิงคโปร์
 ค. อินโดนีเซีย ง. บรูไน
๔. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียน
มามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาณาจักรใดใน
ประเทศไทยในสมัยโบราณ
 ก. สุโขทัย ข. อโยธยา
 ค. ธนบุรี ง. รัตนโกสินทร์
๕. ข้อใดเป็นบทบาทสำคัญของพระพุทธศาสนา
ในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง
ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน
 ก. การเป็นศูนย์กลางทางการทหารและการ
ป้องกันประเทศ

- ข. การเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจและการค้าใน
ภูมิภาค
- ค. การเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี
และค่านิยมร่วมกัน
- ง. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ
๖. การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาระหว่าง
ประเทศ เช่น การประชุมสงฆ์ มีส่วนช่วยใน
การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศ
เพื่อนบ้านอย่างไร
 ก. ทำให้เกิดการแข่งขันในการสร้างศาสน
สถานที่มีความใหญ่
 ข. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อสร้าง
รายได้ให้กับประเทศ
 ค. เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้
ประสบการณ์ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างศาสนิกชน
 ง. ช่วยให้แต่ละประเทศสามารถเผยแพร่ศาสนา
ของตนเองไปยังประเทศอื่นได้ง่ายขึ้น
๗. ข้อใดเป็นตัวอย่างของอิทธิพลของ
พระพุทธศาสนาต่อภาษาไทย
 ก. การนำคำศัพท์จากภาษาต่างประเทศมาใช้
โดยตรง
 ข. การมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม
พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา
 ค. การใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวันมาเป็นภาษา
เขียน
 ง. การเปลี่ยนแปลงไวยากรณ์ของภาษาไทยให้มี
ความซับซ้อนมากขึ้น
๘. สถาปัตยกรรมไทยในข้อใดที่ได้รับอิทธิพล
อย่างมากจากพระพุทธศาสนา
 ก. พระราชนิเวศน์ ข. วัดวาอาราม
 ค. ตลาดน้ำ ง. บ้านเรือนไทยโบราณ
๙. ประเพณีไทยในข้อใดที่มีรากฐานมาจากความ
เชื่อและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
 ก. การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์
 ข. การสวดและการเล่นหุ่นขี้ผึ้งก่อนแต่งงาน
 ค. การทำบุญเลี้ยงพระในงานขึ้นบ้านใหม่

- ง. การแข่งขันเรือยาวในเทศกาลออกพรรษา
- ๑๐. พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยสร้างเอกลักษณ์ของชาติไทยในด้านใด**
- ก. การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- ข. การมีระบอบการปกครองที่เข้มแข็ง
- ค. การมีค่านิยมที่เน้นความเมตตา กรุณา การให้อภัย และการทำบุญ
- ง. การมีกองทัพที่แข็งแกร่งและมีแสนยานุภาพ
- ๑๑. โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยถือเป็นสิ่งใด**
- ก. แหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัยที่น่าตื่นเต้น
- ข. สินค้าที่สามารถนำไปซื้อขายเพื่อสร้างรายได้
- ค. มรดกทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต
- ง. เครื่องมือทางการเมืองที่ใช้ในการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ
- ๑๒. ในอดีต วัดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนไทยในด้านใด**
- ก. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมและการขนส่งสินค้า
- ข. เป็นสถานที่จัดงานรื่นเริงและมหรสพต่างๆ
- ค. เป็นแหล่งให้การศึกษาแก่เยาวชนและความรู้แก่ประชาชน
- ง. เป็นที่พักอาศัยของผู้เดินทางและนักแสวงบุญ
- ๑๓. กิจกรรมใดของวัดในปัจจุบันที่แสดงถึงบทบาทในการพัฒนาชุมชน**
- ก. การจัดงานประเพณีและเทศกาลต่างๆ ภายในวัด
- ข. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสบภัยพิบัติ
- ค. การเปิดร้านค้าจำหน่ายวัตถุมงคลและของที่ระลึก
- ง. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ๑๔. หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาข้อใดที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและการจัดระเบียบสังคม**

- ก. การทำทานเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น
- ข. การรักษาศีลเพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเอง
- ค. การฟังธรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางศาสนา
- ง. การเวียนเทียนเพื่อแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย
- ๑๕. พระสงฆ์มีบทบาทในการจัดระเบียบสังคมไทยอย่างไร**
- ก. เป็นผู้กำหนดกฎหมายและบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด
- ข. เป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรส่วนกลางของชุมชน
- ค. เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรม และเป็นที่ปรึกษาของประชาชน
- ง. เป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ
- ๑๖. เหตุการณ์ใดถือเป็นการผจญมารของพระพุทธเจ้าก่อนการตรัสรู้**
- ก. การประสูติภายใต้ต้นสาละ
- ข. การเสด็จออกบรรพชาเพื่อแสวงหาความจริง
- ค. การได้รับอาหารมื้อสุดท้ายจากนางสุชาดา
- ง. การที่พญามารและเสนามารต่างๆ พยายามขัดขวางการบำเพ็ญเพียร
- ๑๗. การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้ามีความสำคัญอย่างไร**
- ก. ทำให้พระองค์มีอำนาจเหนือมนุษย์และสัตว์ทั้งปวง
- ข. ทำให้พระองค์สามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้ผู้อื่นได้
- ค. ทำให้พระองค์ค้นพบความจริงอันสูงสุดเกี่ยวกับความทุกข์และทางดับทุกข์
- ง. ทำให้พระองค์ได้รับการยกย่องว่าเป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่

๑๘. การสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเน้นในเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การแสวงหาความร่ำรวยและความสุขทางโลก
- ข. การบูชาเทพเจ้าและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ
- ค. การดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรม การเจริญสติปัญญา และการพ้นจากความทุกข์
- ง. การสะสมบุญกุศลเพื่อหวังผลตอบแทนในชาติหน้า

๑๙. พระสารีบุตรได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าในด้านใด

- ก. การมีฤทธิ์เดชอาภัพมาก
- ข. การมีความเมตตา กรุณาต่อสรรพสัตว์
- ค. การมีปัญหาเฉลียวฉลาดเป็นเลิศและมีความสามารถในการแสดงธรรม
- ง. การมีความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบาก

๒๐. คุณธรรมเด่นของพระโมคคัลลานะคือข้อใด

- ก. ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ
- ข. ความเสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ค. ความมีอิทธิฤทธิ์ในการแสดงธรรมและมีจิตใจเมตตา กรุณา
- ง. ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่

๒๑. นางขุชุตตรา มีความโดดเด่นในด้านใด

- ก. การเป็นผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงและมีความรู้ความเข้าใจในพระธรรมอย่างลึกซึ้ง
- ข. การเป็นผู้มีทรัพย์สมบัติมากมายและบริจาทานอยู่เสมอ
- ค. การเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตางดงามและเป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป
- ง. การเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น

๒๒. พระเจ้าพิมพิสารทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านใด

- ก. การเป็นกษัตริย์นักรบที่เก่งกาจสามารถปกป้องบ้านเมืองได้
- ข. การเป็นกษัตริย์ที่ทรงธรรม เอาพระทัยใส่ในการปกครอง และอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา
- ค. การเป็นกษัตริย์ที่ร่ำรวยและสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจให้กับอาณาจักร

- ง. การเป็นกษัตริย์ที่โปรดปรานการเสด็จประพาสและพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ

๒๓. ข้อคิดสำคัญที่ได้จากมิตตวินทุกชาดกคืออะไร

- ก. การมีความเมตตาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น
- ข. การมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อเพื่อนมนุษย์
- ค. การไม่รู้จักพอในสิ่งที่ตนมีและความโลภยอมนำมาซึ่งความทุกข์
- ง. การมีความอดทนและอดกลั้นต่อความยากลำบากในชีวิต

๒๔. ราโฆวาทชาดกให้ข้อคิดเกี่ยวกับการปกครองอย่างไร

- ก. การปกครองด้วยความเด็ดขาดและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรง
- ข. การปกครองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องเป็นหลัก
- ค. การปกครองด้วยความยุติธรรม เมตตา และคุณธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
- ง. การปกครองโดยการใช้กำลังอำนาจและแสนยานุภาพทางทหาร

๒๕. พระไตรปิฎกแบ่งออกเป็นกี่หมวดหมู่หลัก

- ก. ๒ หมวดหมู่ ข. ๓ หมวดหมู่
- ค. ๔ หมวดหมู่ ง. ๕ หมวดหมู่

๒๖. พระวินัยปิฎกกล่าวถึงเรื่องใดเป็นหลัก

- ก. ประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้า
- ข. หลักธรรมคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนา
- ค. ข้อบัญญัติ กฎระเบียบ และศีลต่างๆ สำหรับพระภิกษุและภิกษุณี
- ง. เรื่องราวชาดกหรือนิทานในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า

๒๗. พระสูตรตันตปิฎกส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

- ก. หลักปรัชญาและแนวคิดทางจิตวิทยาในพระพุทธศาสนา
- ข. พระสูตรต่างๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่บุคคลและสถานที่ต่างๆ
- ค. ประวัติและคุณธรรมของพระสาวกและพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง

- ง. พิธีกรรมและประเพณีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
พระพุทธศาสนา
- ๒๘. พระอภิธรรมปิฎกมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใดเป็น
สำคัญ**
- ก. การฝึกสมาธิและการเจริญวิปัสสนาเพื่อบรรลุ
ธรรม
- ข. หลักธรรมคำสอนที่เป็นปรมัตถธรรม ความรู้
ทางจิตวิทยา และปรัชญาชั้นสูง
- ค. เรื่องราวอิทธิปาฏิหาริย์และการแสดงธรรมที่
น่าอัศจรรย์ของพระพุทธเจ้า
- ง. การสร้างวัด การทำบุญ และการบำรุงรักษา
พระพุทธศาสนา
- ๒๙. พระรัตนตรัยประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง**
- ก. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
- ข. พระพรหม พระอิศวร พระนารายณ์
- ค. พระเยซูคริสต์ พระบิดา พระจิต
- ง. พระอัลเลาะห์ ศาสดามุฮัมมัด คัมภีร์อัลกุ
รอาน
- ๓๐. ธรรมคุณข้อใดที่กล่าวถึงลักษณะของพระ
ธรรมว่าผู้ที่ปฏิบัติตามจะได้รับผลแห่งการ
ปฏิบัติด้วยตนเอง**
- ก. สุวาสุขาโต ภควตา ธมโม
- ข. สนฺทิฎฐิโก
- ค. อกาลิโก
- ง. โอปนยิโก
- เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**
๑. ข ๒. ข ๓. ค ๔. ข ๕. ค ๖. ค
๗. ข ๘. ข ๙. ก ๑๐. ค ๑๑. ค ๑๒. ค
๑๓. ข ๑๔. ข ๑๖. ค ๑๗. ง ๑๘. ค ๑๙. ค
๒๐. ค ๒๑. ก ๒๒. ข ๒๓. ค ๒๔. ค ๒๕. ข
๒๖. ค ๒๗. ข ๒๘. ข ๒๙. ก ๓๐. ข

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรปฐพี ๗

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
ที่นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักหลักสูตร ๗ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข	๑. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ๗	๑. สมรรถนะด้านการคิด ๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร	๒
	๒. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ๓. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	พลเมืองดีกับสถาบันทางสังคมในวิถีประชาธิปไตย	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ๗	๑. สมรรถนะด้านการคิด ๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร	๒
	๔. อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ๕. มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	วัฒนธรรมเอเชียและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ๗	๑. สมรรถนะด้านการคิด ๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร	๒

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	เวลา (ชั่วโมง)
	๖. อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม ๗. วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง	การอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์: การอนุรักษ์วัฒนธรรมและการลดความขัดแย้ง	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๑. สมรรถนะด้านการคิด ๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร	๒
	๘. เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก	แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๑. สมรรถนะด้านการคิด ๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร	๒
	รวม				๑๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ (ตัวอย่างกิจกรรม)

ชื่อรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม
และการดำเนินชีวิตในสังคม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๒ คาบ

๑. สาระสำคัญ

กฎหมายพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในฐานะผู้เยาว์ การมีบัตรประจำตัวประชาชน รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม และมรดก นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ เช่น กฎหมายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมายภาษีอากรเบื้องต้น และกฎหมายแรงงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างถูกต้องและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

๒. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.๒/๑ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและยกตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ (K)
๒. นักเรียนสามารถระบุแนวทางการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือประเทศในสถานการณ์จำลองได้ (P)
๓. นักเรียนแสดงความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม (A)

๔. สาระการเรียนรู้

*กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว เช่น กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์, กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน

*กฎหมายเพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม และมรดก

*กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร และกรอกแบบแสดงรายการ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, กฎหมายแรงงาน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. สมรรถนะด้านการคิด (โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ)
๒. สมรรถนะด้านการสื่อสาร (โดยเฉพาะการอธิบาย)

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต

๗. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

คาบเรียนที่ ๑ (๖๐ นาที)

๑. ขั้นตอนที่ ๑ ธัมมัญญตา (รู้จักเหตุ รู้จักผล) (๑๕ นาที)

*ครู เริ่มต้นด้วยการสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น

- "นักเรียนเคยเห็นเหตุการณ์อะไรที่เกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายบ้างไหมคะ/ครับ" (เปิดโอกาสให้นักเรียนเล่าประสบการณ์)

- "ถ้าเราขับรถฝ่าไฟแดง จะเกิดผลเสียอย่างไรบ้างคะ/ครับ" (เชื่อมโยงการกระทำกับผลลัพธ์)

- "ทำไมเราต้องสวมหมวกกันน็อกเวลาขี่รถจักรยานยนต์คะ/ครับ"

*กิจกรรม ครูนำเสนอข่าวหรือคลิปวิดีโอสั้นๆ เกี่ยวกับผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในระดับต่างๆ (เช่น การทะเลาะวิวาทในครอบครัว การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็น家在ชุมชน หรือการกระทำผิดกฎหมายจราจร) ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงเหตุและผลของเหตุการณ์เหล่านั้น

๒. ขั้นตอนที่ ๒ อตถัญญตา (รู้จักประโยชน์ รู้จักโทษ) (๑๕ นาที)

*ครู นำอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น

- "กฎหมายช่วยให้สังคมของเราเป็นระเบียบได้อย่างไรคะ/ครับ"

- "การมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของเรา มีประโยชน์อย่างไรบ้างคะ/ครับ"

- "ถ้าไม่มีกฎหมาย จะเกิดอะไรขึ้นกับสังคมของเราคะ/ครับ"

*กิจกรรม ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองและเขียนรายการประโยชน์และโทษของการปฏิบัติตามและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (เช่น กฎหมาย

การศึกษา) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน (เช่น ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด) จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

๓. ขั้นตอนที่ ๓ อัดตัณญูตา (รู้จักตนเอง) (๑๕ นาที)

***ครู** กระตุ้นให้นักเรียนสำรวจตนเองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย เช่น

- "นักเรียนคิดว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องใดบ้างคะ/ครับ"
- "นักเรียนเคยปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดบ้างคะ/ครับ"
- "นักเรียนคิดว่าตนเองควรเรียนรู้กฎหมายในเรื่องใดเพิ่มเติมบ้างคะ/ครับ"

***กิจกรรม** ครูให้นักเรียนทำแบบสำรวจตนเองอย่างง่ายๆ เกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว (เช่น สิทธิเด็ก หน้าที่ของบุตร) จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบันทึกสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้และสิ่งที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติม

๔. ขั้นตอนที่ ๔ มัตตัณญูตา (รู้จักประมาณ) (๑๕ นาที)

***ครู** สอนเรื่องความพอดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยยกตัวอย่างสถานการณ์ที่อาจต้องมีการประนีประนอมหรือการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติตามกฎหมายในบางบริบท

***กิจกรรม** ครูนำเสนอกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายในสถานการณ์ที่อาจมีความขัดแย้ง หรือต้องมีการตัดสินใจที่เหมาะสม (เช่น การช่วยเหลือเพื่อนที่ทำผิดกฎเล็กน้อย) ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยเน้นการทำงานเป็นทีมและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คาบเรียนที่ ๒ (๖๐ นาที)

๕. ขั้นตอนที่ ๕ กาลัญญูตา (รู้จักกาล) (๑๕ นาที)

***ครู** เน้นย้ำความสำคัญของการบริหารจัดการเวลาในการเรียนรู้เรื่องกฎหมาย และการมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามกฎหมายในเวลาที่เหมาะสม

***กิจกรรม** ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนเลือกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือประเทศมา ๑ เรื่อง (เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายรักษาความสะอาด กฎหมายเลือกตั้ง) และให้สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายนั้นๆ ภายในเวลาที่กำหนด (เป็นการบ้านสำหรับคาบเรียนถัดไป)

๖. ขั้นตอนที่ ๖ ปริสัณญูตา (รู้จักสังคม) (๓๐ นาที)

***ครู** จัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับกฎหมายที่สืบค้นมา

***กิจกรรม** ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม (กลุ่มละ ๔-๕ คน) ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลกฎหมายที่ตนเองสืบค้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นๆ และแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายในสถานการณ์นั้นๆ ครูสังเกตการณ์และให้คำแนะนำ

๗. ขั้นตอนที่ ๗ บุคคลัญญา (รู้จักบุคคล) (๑๕ นาที)

***ครู** นำนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการเคารพในความแตกต่างของบุคคลและความคิดเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับกฎหมาย

***กิจกรรม** ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสถานการณ์จำลองของตนเอง จากนั้นเปิดให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ โดยเน้นการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและมองโลกจากมุมมองที่หลากหลาย ครูสรุปบทเรียนและเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเคารพกฎหมายและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๘. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

สื่อ

- ๑) ข่าวหรือคลิปวิดีโอเกี่ยวกับผลกระทบของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๒) กรณีศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๓) ใบความรู้ เอกสารความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ ๑	ใบงานที่ ๑	ร้อยละ ๗๐ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ร้อยละ ๓๐ ผ่านเกณฑ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

ชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ ๒

ชื่อ: ชั้น: เลขที่:

คำชี้แจง: ให้นักเรียนตอบคำถามและเติมข้อความในช่องว่างตามกิจกรรมที่ได้เรียนรู้

ส่วนที่ ๑ ธัมมัญญา (รู้จักเหตุ รู้จักผล)

๑. จากข่าวหรือคลิปวิดีโอที่ครูนำเสนอ นักเรียนคิดว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้น ส่งผลกระทบอย่างไรบ้าง (อธิบายอย่างน้อย ๒ ข้อ)

.....
.....

ส่วนที่ ๒ อัตถัญญา (รู้จักประโยชน์ รู้จักโทษ)

๒. เติมข้อความในตารางเกี่ยวกับประโยชน์และโทษของการปฏิบัติตามและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต่อไปนี้
| กฎหมายที่เกี่ยวข้อง | ประโยชน์ของการปฏิบัติตาม | โทษของการไม่ปฏิบัติตาม | |.....
..... | | | | กฎหมายการศึกษา (เช่น การมาเรียนตรงเวลา)
| | | | | ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความ
สะอาดในชุมชน (เช่น การทิ้งขยะให้ถูกที่) | | |

ส่วนที่ ๓: อัตตัญญา (รู้จักตนเอง)

๓. จากความรู้เดิมของนักเรียน นักเรียนคิดว่าตนเองมีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องใดมากที่สุด และเพราะเหตุใด

.....
.....

๔. นักเรียนเคยปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดบ้างในชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างมา ๒ เรื่อง

.....
.....

ส่วนที่ ๔: มัตตัญญา (รู้จักประมาณ)

๕. (สถานการณ์สมมติ) สมมติว่านักเรียนเห็นเพื่อนกำลังขีดเขียนกำแพงโรงเรียน ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสัมพันธ์กับเพื่อน (อธิบายแนวทางการตัดสินใจของนักเรียน)

.....
.....
.....

ส่วนที่ ๕: กาลัญญา (รู้จักกาล)

๖. กฎหมายที่นักเรียนเลือกสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม คือ.....
๗. แหล่งข้อมูลที่นักเรียนใช้ในการสืบค้น คือ

ส่วนที่ ๖: ปริสัณฺณุตตา (รู้จักสังคม)

๘. (สำหรับกิจกรรมกลุ่ม) กฎหมายที่กลุ่มของนักเรียนเลือกคือ

.....

๙. สถานการณ์จำลองที่กลุ่มของนักเรียนสร้างขึ้นคือ: (อธิบายสั้นๆ)

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๗: บุคคลสัณฺณุตตา (รู้จักบุคคล)

๑๐. จากการนำเสนอสถานการณ์จำลองของกลุ่มเพื่อน นักเรียนได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ เกี่ยวกับ
กฎหมายจากมุมมองของเพื่อนๆ บ้าง (อธิบายอย่างน้อย ๑ ข้อ)

.....

.....

.....

ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ความสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะช่วยให้สังคมมีความสุข เป็นระเบียบ และทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ การเรียนรู้และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

***สิทธิเด็ก:** ในฐานะที่เป็นเด็กและเยาวชน นักเรียนมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เช่น

- **สิทธิที่จะมีชีวิตรอด:** ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีสุขภาพแข็งแรง
- **สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา:** ได้รับการศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ
- **สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง:** ปลอดภัยจากการถูกทำร้าย การถูกทอดทิ้ง หรือการถูกแสวงหาผลประโยชน์
- **สิทธิที่จะมีส่วนร่วม:** แสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย

***หน้าที่ของเยาวชน:** ควบคู่ไปกับสิทธิ นักเรียนก็มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เช่น

- ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์
- ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียน
- เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
- ช่วยเหลืองานบ้านและกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม

***กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา:** เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งนักเรียนทุกคนมีหน้าที่ต้องเข้ารับการศึกษ

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

***บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว:** กฎหมายกำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว เพื่อให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น พ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตร บุตรมีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่และเชื่อฟังพ่อแม่

***กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในครอบครัว:** กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดกระทำความทารุณกรรมต่อเด็ก ไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดตามกฎหมาย

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

***ข้อบัญญัติท้องถิ่น:** เป็นกฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) เพื่อใช้บังคับในเขตพื้นที่นั้นๆ ตัวอย่างเช่น

- ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (เช่น การทิ้งขยะในที่ที่กำหนด การดูแลความสะอาดบริเวณบ้าน)

- ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมเสียงดังในเวลากลางคืน
- ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจอดรถในที่ห้ามจอด

***กฎหมายจราจรเบื้องต้น:** เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนน เพื่อความปลอดภัยของทุกคน เช่น

- การสวมหมวกกันน็อกเมื่อขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์
- การคาดเข็มขัดนิรภัยเมื่อขับขี่รถยนต์
- การปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจรและป้ายจราจร
- การข้ามถนนบนทางม้าลายหรือสะพานลอย

***กฎหมายอาญาเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน:** เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและบทลงโทษของการกระทำต่างๆ เช่น

- การลักทรัพย์ (ขโมยของผู้อื่น)
- การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น
- การทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น

๔. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเทศ

***รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย:** เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กำหนดสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของประชาชน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนา หน้าที่ในการเสียภาษี

***กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง:** กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่มีอายุตามที่กฎหมายกำหนด

***กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง:** เช่น กฎหมายห้ามการพกพาอาวุธโดยไม่มีความจำเป็นต้องพกพา กฎหมายห้ามการเสพยาหรือจำหน่ายยาเสพติด

สรุป

การเรียนรู้และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จะช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นพลเมืองที่ดีที่เคารพกฎหมาย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับกฎหมาย นักเรียนสามารถสอบถามจากครู พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้ หรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม:

- สำนักงานกิจการยุติธรรม: <https://www.oja.go.th/>
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ: <https://www.rlpd.go.th/>
- เว็บไซต์หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ :

ผู้สังเกต : (ครูผู้สอน)

วันที่สังเกต :

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักเรียนในกลุ่ม

ลำดับที่	พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับคะแนน		
		ดีมาก (๓)	พอใช้ (๒)	ควรปรับปรุง(๑)
๑	การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ			
๒	การสื่อสาร			
๓	การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา			
๔	กระบวนการทำงานกลุ่ม			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

แสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน

แสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๐ - ๑๒	ดีมาก
๖ - ๙	พอใช้
ต่ำกว่า ๖	ควรปรับปรุง

๑๐. บันทึกผลหลังการสอน**๑. ผลการสอน**

๒. ปัญหา/อุปสรรค

๓. แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

**แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมศึกษา (หน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าข้อใดตามกฎหมายถือว่าเป็นผู้เยาว์
 - ก. ๑๕ ปีบริบูรณ์ ข. ๑๘ ปีบริบูรณ์
 - ค. ๒๐ ปีบริบูรณ์ ง. ๒๑ ปีบริบูรณ์
๒. ข้อใดเป็นหน้าที่สำคัญของผู้มีบัตรประจำตัวประชาชน
 - ก. ใช้ซื้อสินค้าลดราคา
 - ข. แสดงตนต่อเจ้าหน้าที่เมื่อมีการร้องขอ
 - ค. ใช้แทนใบขับขี่ได้
 - ง. ใช้เบิกเงินจากธนาคาร
๓. การที่ชายหญิงตกลงจะทำการสมรสกันในอนาคตเรียกว่าอะไร
 - ก. การหย่า ข. การหมั้น
 - ค. การรับรองบุตร ง. การรับบุตรบุญธรรม
๔. ข้อใดเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสมรสตามกฎหมายไทย
 - ก. ต้องมีสินสอดทองหมั้น
 - ข. ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาเสมอไป
 - ค. ชายและหญิงมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
 - ง. ต้องจัดงานเลี้ยงฉลองสมรส
๕. การกระทำใดต่อไปนี้ถือเป็นการรับรองบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย
 - ก. การพาเด็กมาเลี้ยงดูที่บ้าน
 - ข. การแจ้งเกิดให้เด็กในฐานะบุตร
 - ค. การให้เงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็ก
 - ง. การแสดงออกว่าเป็นพ่อของเด็กต่อสาธารณะ
๖. การรับเด็กอื่นมาเป็นบุตรของตนเองตามกฎหมายเรียกว่าอะไร
 - ก. การรับรองบุตร ข. การรับบุตรบุญธรรม
 - ค. การอุปถัมภ์ ง. การดูแลชั่วคราว
๗. เมื่อบุคคลเสียชีวิต ทรัพย์สินของผู้ตายจะตกทอดไปยังผู้ใดเป็นอันดับแรกตามกฎหมายมรดก
 - ก. เพื่อนสนิท ข.ญาติห่างๆ
 - ค. คู่สมรสและบุตร
 - ง. บุคคลที่ผู้ตายทำพินัยกรรมยกให้เท่านั้น
๘. กฎหมายใดมีวัตถุประสงค์หลักในการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ก. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- ข. ประมวลกฎหมายอาญา
- ค. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ง. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
- ๙. ข้อใดเป็นหน้าที่สำคัญของผู้มีเงินได้ตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
 - ก. หลีกเลี่ยงการเสียภาษีทุกวิถีทาง
 - ข. ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ตามกำหนด ค. รับเงินเดือนเป็นเงินสดเท่านั้น
 - ง. บริจาคเงินให้มากที่สุดเพื่อลดหย่อนภาษี
- ๑๐. กฎหมายใดเกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้าง
 - ก. กฎหมายอาญา ข. กฎหมายแพ่ง
 - ค. กฎหมายแรงงาน ง. กฎหมายปกครอง
- ๑๑. การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นเป็นคุณสมบัติสำคัญของพลเมืองดีตามวิถีใด
 - ก. อัตตานิธิปไตย ข. เผด็จการ
 - ค. ประชาธิปไตย ง. สมบูรณาญาสิทธิราชย์
- ๑๒. ข้อใดคือบทบาทสำคัญของพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
 - ก. เชื่อฟังคำสั่งของผู้มีอำนาจโดยไม่มีเงื่อนไข
 - ข. เพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
 - ค. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล
 - ง. สนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบโดยไม่สนใจนโยบาย
- ๑๓. การปฏิบัติตามกฎหมายถือเป็นหน้าที่สำคัญของใคร
 - ก. เฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ ข. เฉพาะผู้ใหญ่
 - ค. ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศ
 - ง. เฉพาะผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง
- ๑๔. สถาบันทางสังคมใดมีบทบาทสำคัญที่สุดในการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในสังคม
 - ก. สถาบันเศรษฐกิจ ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันศาสนา ง. สถาบันครอบครัว
- ๑๕. สถาบันใดมีหน้าที่หลักในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม
 - ก. สถาบันการเมืองการปกครอง ข. สถาบันเศรษฐกิจ ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการศึกษา
- ๑๖. สถาบันใดมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ
 - ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ค. สถาบันการเมืองการปกครอง
 - ง. สถาบันครอบครัว
- ๑๗. ข้อใดเป็นลักษณะร่วมที่พบได้ในวัฒนธรรมของหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย
 - ก. การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลมากกว่าส่วนรวม

- ข. การนับถือศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก
- ค. การให้ความเคารพผู้อาวุโสและการให้ความสำคัญกับครอบครัว
- ง. การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ

๑๘. ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศในเอเชียอาจนำไปสู่สิ่งใดได้ หากไม่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

- ก. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น
- ข. ความขัดแย้งและความไม่เข้าใจ
- ค. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่รวดเร็ว
- ง. การพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

๑๙. ข้อใดคือความหมายพื้นฐานของ "สิทธิมนุษยชน"

- ก. สิทธิที่รัฐบาลมอบให้กับประชาชน
- ข. สิทธิที่มนุษย์ทุกคนพึงมีโดยเท่าเทียมกัน
- ค. สิทธิที่ได้มาจากการทำความดีเท่านั้น
- ง. สิทธิที่จำกัดเฉพาะบางเชื้อชาติและศาสนา

๒๐. ข้อใดเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

- ก. สิทธิในการมีอาวุธ
- ข. สิทธิในการเลือกซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย
- ค. สิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล
- ง. สิทธิในการได้รับการศึกษาในโรงเรียนเอกชนเท่านั้น

๒๑. การกระทำใดต่อไปนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ก. การจับกุมผู้ต้องสงสัยตามหมายศาล
- ข. การลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย
- ค. การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา หรือเพศ
- ง. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๒๒. นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างไรบ้าง

- ก. เพิกเฉยต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องในสังคม
- ข. สนับสนุนการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- ค. เคารพสิทธิของผู้อื่นและแจ้งเหตุเมื่อพบเห็นการละเมิดสิทธิ
- ง. เลือกปฏิบัติต่อเพื่อนที่มาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

๒๓. ข้อใดคือความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

- ก. เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย
- ข. เป็นเพียงสิ่งที่ล้าสมัยและควรถูกละทิ้ง
- ค. เป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นรากฐานของสังคมไทย
- ง. เป็นสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและหยุดนิ่ง

๒๔. การกระทำใดต่อไปนี้เป็นกรอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

- ก. การใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเท่านั้น
- ข. การแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตกทุกวัน
- ค. การเข้าร่วมกิจกรรมและสืบสานประเพณีไทย
- ง. การบริโภคสินค้าจากต่างประเทศทั้งหมด

๒๕. ข้อใดเป็นตัวอย่างของภูมิปัญญาไทย

- ก. การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ขั้นสูง
- ข. การทำนาโดยใช้เครื่องจักรกลทั้งหมด
- ค. การแพทย์แผนไทยและการนวดแผนโบราณ
- ง. การสร้างตึกระฟ้าที่สูงที่สุดในโลก

๒๖. การเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสมควรพิจารณาถึงสิ่งใดเป็นหลัก

- ก. ความนิยมในหมู่คนรุ่นใหม่
- ข. ความสอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทย
- ค. ราคาที่ถูกและหาซื้อได้ง่าย
- ง. การโฆษณาชวนเชื่อที่น่าสนใจ

๒๗. ปัจจัยใดต่อไปนี้มีแนวโน้มให้เกิดความขัดแย้งในประเทศ

- ก. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างทั่วถึง
- ข. การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในสังคม
- ค. ความแตกต่างทางความคิดเห็นทางการเมืองและการปกครอง
- ง. การเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา

๒๘. ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศและน้ำ เป็นสาเหตุของปัญหาทางสังคมในด้านใด

- ก. ปัญหาอาชญากรรม
- ข. ปัญหายาเสพติด
- ค. ปัญหาความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ
- ง. ปัญหาด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต

๒๙. การทุจริตคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

- ก. ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ
- ข. ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม
- ค. บ่อนทำลายความเชื่อมั่นในระบบและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม
- ง. ช่วยลดปัญหาอาชญากรรมในประเทศ

๓๐. ข้อใดเป็นแนวทางการร่วมมือในการลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์

- ก. การใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา
- ข. การเพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น
- ค. การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและการเจรจาอย่างสันติ
- ง. การสนับสนุนให้เกิดการแบ่งแยกทางสังคมมากยิ่งขึ้น

๓๑.การอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรมหมายถึงอะไร

- ก. การยอมจำนนต่อความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอไป
- ข. การเพิกเฉยต่อความแตกต่างของบุคคลอื่น
- ค. การยอมรับและเคารพความแตกต่างของผู้อื่น
- ง. การบังคับให้ผู้อื่นคิดและทำตามตนเอง

๓๒.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- ข. การลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงเพื่อให้ได้ผลตอบแทนมาก
- ค. การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน
- ง. การกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายเกินตัวเพื่อความสุขในปัจจุบัน

๓๓.การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อความสุขอย่างไร

- ก. ทำให้ผู้อื่นชื่นชมและยกย่องตนเอง
- ข. ช่วยให้มีความมั่นใจและสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ดี
- ค. ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้อื่น
- ง. ทำให้สามารถควบคุมผู้อื่นให้ทำตามความต้องการของตนเองได้

๓๔.การมองโลกในแง่ดีมีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้ไม่เห็นความจริงของปัญหา
- ข. ช่วยลดความเครียดและเพิ่มพลังใจในการดำเนินชีวิต
- ค. ทำให้ประมาทและไม่ระมัดระวังในการตัดสินใจ
- ง. ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้

๓๕.การรู้จักบริโภคด้วยปัญญาหมายถึงอะไร

- ก. การซื้อสินค้าที่มีราคาแพงที่สุดเท่านั้น
- ข. การซื้อสินค้าตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงความจำเป็น
- ค. การเลือกซื้อสินค้าและบริการที่คุ้มค่าและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- ง. การซื้อสินค้าตามโฆษณาชวนเชื่อโดยไม่คิดไตร่ตรอง

๓๖.ข้อใดเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีความสุขมากขึ้น

- ก. การโทษผู้อื่นเมื่อเกิดปัญหา
- ข. การเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นอยู่เสมอ
- ค. การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ง. การยึดติดกับความผิดพลาดในอดีต

๓๗.สถาบันใดมีบทบาทในการถ่ายทอดความเชื่อ หลักปฏิบัติ และพิธีกรรมต่างๆ ในสังคม

- ก. สถาบันครอบครัว ข. สถาบันการศึกษา
- ค. สถาบันศาสนา ง. สถาบันเศรษฐกิจ

๓๘. การที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นลักษณะสำคัญของระบอบใด

- ก. เผด็จการ ข. คอมมิวนิสต์
ค. ประชาธิปไตย ง. สมบูรณาญาสิทธิราชย์

๓๙. ประเทศใดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกับประเทศไทยมากที่สุด

- ก. ประเทศญี่ปุ่น ข. ประเทศเกาหลีใต้
ค. ประเทศมาเลเซีย ง. ประเทศจีน

๔๐. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธีควรเริ่มต้นจากสิ่งใด

- ก. การใช้กำลังบังคับ
ข. การประนีประนอมและเจรจา
ค. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า
ง. การกล่าวโทษอีกฝ่ายเพียงอย่างเดียว

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑. ข ๒. ข ๓. ข ๔. ค ๕. ข ๖. ข
๗. ค ๘. ค ๙. ข ๑๐. ค ๑๑. ค ๑๒. ค
๑๓. ค ๑๔. ง ๑๕. ข ๑๖. ค ๑๗. ค ๑๘. ค
๑๙. ค ๒๐. ข ๒๑. ค ๒๒. ข ๒๓. ค ๒๔. ค
๒๕. ค ๒๖. ค ๒๗. ค ๒๘. ค ๒๙. ค ๓๐. ข